

Aanpassing richtlijn kinderalimentatie

Opmerkingen vooraf:

- de richtlijn is niet aangepast aan de nieuwe regelgeving met ingang van 1 januari 2013.**
- de nieuwe regelgeving per 1 januari 2013 is wel verwerkt in het rapport versie 2013 - I, en**
- deze richtlijn wordt verwerkt in de - onder voorbehoud - op 15 februari 2013 te verschijnen versie 2013- II van het rapport, die per 1 april 2013 in werking treedt.**

Werkgroep alimentatienormen

16 november 2012

Aanpassing richtlijn kinderalimentatie

Stap 1: netto besteedbare inkomen

Voor alimentatiedoeleinden is het netto inkomen, voorzien van een aantal correcties, van belang. Dit inkomen zal hierna worden aangeduid als netto besteedbaar inkomen.

Het bedoelde netto besteedbaar inkomen is het bruto inkomen (incl. inkomsten uit vermogen) - de bijtelling voor de auto van de zaak en eventuele fiscale voordelen in verband met de eigen woning worden buiten beschouwing gelaten - verminderd met de daarover verschuldigde premies en belasting en vermeerderd met eventuele heffingskortingen die konden worden verzilverd door de niet-verdienende partner.

Bereken het netto besteedbaar inkomen van de onderhoudsplichtigen voor de volgende momenten/periode:

- (i) het moment van uiteengaan (voor de behoefte);
- (ii) de periode waarvoor een bijdrage moet worden vastgesteld (draagkracht).

Behoefte

Voor de behoefteberekening is mede bepalend het netto gezinsinkomen dat werd gevormd door de netto besteedbare inkomens en eventueel het kindgebonden budget van beide ouders op het moment dat de samenleving als gezin werd verbroken.

Aan de hand van het netto gezinsinkomen wordt op basis van de NIBUD-tabellen het eigen aandeel in de kosten kinderen bepaald.

Indien niet in gezinsverband is samengeleefd, dient het eigen aandeel van de kosten van kinderen te worden bepaald aan de hand van het netto besteedbare inkomen van iedere partij, waarna het gemiddelde van de op basis daarvan berekende eigen aandelen wordt genomen.

Draagkracht

Het netto besteedbaar inkomen omvat ook het redelijkerwijs te verdienen inkomen (herstelbaar inkomensverlies). In geval van verwijtbaar inkomensverlies, kan worden uitgegaan van een fictief inkomen. Indien de onderhoudsplichtigen onvoldoende gegevens overleggen kan worden aangesloten bij de verdien capaciteit.

Een bijstandsuitkering, het kindgebonden budget, de kinderbijslag en toeslagen worden voor de aan de hand van de tabel te bepalen draagkracht niet als inkomen in aanmerking genomen.

Algemeen

Verder is het volgende van belang:

1. de inkomensafhankelijke bijdrage ziektekosten wordt in mindering gebracht op het netto besteedbaar inkomen;
2. ook indien vermogen feitelijk niet rendeert, kan een fictief rendement in aanmerking worden genomen; lasten in verband met vermogen worden alleen in aanmerking genomen als de

feitelijke inkomsten na aftrek van de daarop drukkende lasten (inclusief de daarover verschuldigde belasting) positief zijn;

3. buiten beschouwing blijven:

- fiscale voordelen in verband met de aanwezigheid van een eigen woning
- bijtelling in verband met de auto van de zaak.

Benodigde gegevens:

- Voor degenen met een dienstbetrekking: jaaropgaven en loonstroken
- Voor uitkeringsgerechtigden: jaaropgaven en specificaties
- Voor zzp'er, de ondernemer en de dga (met een "eigen vennootschap"): de beschikbare (concept) jaarstukken inclusief kasstroomoverzichten en prognoses, tezamen beschouwd
- Voor een ieder: een overzicht van eventueel aanwezig vermogen, belastingaangiften en -aanslagen.

Stap 2: behoefte van kinderen en zorg

Het met behulp van de NIBUD-tabellen gevonden bedrag van het eigen aandeel in de kosten kinderen wordt vervolgens verminderd met het kindgebonden budget waarop recht bestaat in de periode waarvoor de onderhoudsbijdrage wordt gevraagd.

Daarna wordt de zorgkorting berekend, in beginsel tenminste 15% van het gevonden bedrag, omdat door middel van de gedeelde zorg voor een deel van de behoefte in natura wordt voorzien, althans zou kunnen worden voorzien.

Indien de gezamenlijke draagkracht voldoende is om in de behoefte te voorzien, vermindert de zorgkorting de bijdrage. Indien de gezamenlijke draagkracht onvoldoende is om in de behoefte te voorzien, wordt met de zorgkorting niet of slechts in beperkte mate rekening gehouden, zie hierna stap 4.

In geval van een ruimere zorgregeling kan de zorgkorting oplopen tot 25% - 35%, waarbij wordt voorondersteld dat de verzorgende ouder alle kosten, met uitzondering van de kosten die samenhangen met het verblijf bij de andere ouder, voor zijn of haar rekening neemt. De korting in gevallen van co-ouderschap is afhankelijk van de omstandigheden van het geval (inschrijving, kostenverdeling).

Uitzonderingen op toepassing van de zorgkorting zijn mogelijk, bijvoorbeeld indien de ouder bij wie het kind zijn hoofdverblijf niet heeft, zijn verplichting tot omgang of verdeling van de zorg niet nakomt.

Stap 3: draagkracht van iedere onderhoudsplichtige

Aan de hand van de tabel in bijlage en het netto besteedbaar inkomen van de onderhoudsplichtigen, waaronder de verzorgende ouder, wordt de draagkracht van iedere onderhoudsplichtige per kind vastgesteld. Indien de uitgaven aan het kind - gelet op de omvang van de vast te stellen bijdrage - de forfaitaire drempel van € 408 per kwartaal (2012) overschrijden, wordt de draagkracht verhoogd met het fiscaal voordeel in verband met de persoonsgebonden aftrekpost levensonderhoud kinderen.

Voor de behoefte aan een bijdrage is ook de draagkracht van de verzorgende ouder en eventuele stiefouders van belang. In het kader van de gestelde behoefte, ligt het dan ook op de weg van de verzorgende ouder om de behoefte aan een bijdrage van de aangesproken onderhoudsplichtige gelet op (het gebrek aan) diens draagkracht te stellen en eventueel onderbouwen. De aangesproken onderhoudsplichtige dient zijn of haar gebrek aan draagkracht eveneens te stellen en eventueel te onderbouwen.

Stap 4: koppeling behoefte en draagkracht

In deze stap worden de behoefte en draagkracht per kind waarvoor een bijdrage wordt gevraagd gekoppeld. De laagste van de twee is bepalend voor de onderhoudsplicht.

Is de gezamenlijke draagkracht van de ouders hoger dan het eigen aandeel (na vermindering met het kindgebonden budget) dan wordt dit eigen aandeel naar evenredigheid van de draagkracht omgeslagen, waarna de zorgkorting de bijdrage vermindert. Is de gezamenlijke draagkracht van de ouders lager dan het eigen aandeel, dan wordt de bijdrage slechts met een deel van de zorgkorting verminderd, tot het bedrag dat de gezamenlijke draagkracht dat toelaat. Dat leidt er toe dat (een deel van) de zorgkorting niet wordt gerealiseerd. De bijdrage kan niet hoger worden vastgesteld dan de draagkracht. In de omslag kan in de beschouwing worden betrokken of de verhouding tussen de stiefouder en het kind aanleiding geeft om de draagkracht van de stiefouder geheel of gedeeltelijk buiten beschouwing te laten.

Stap 5: aanvaardbaarheidstoets

De toets wordt toegepast indien de onderhoudsplichtige stelt en onderbouwt dat de bijdrage, berekend op basis van zijn inkomen en vermogen en rekening houdend met een redelijk lastenpatroon, onder de gegeven omstandigheden vanwege gebrek aan draagkracht voor hem tot een onaanvaardbare uitkomst zal leiden. Het ligt op de weg van de onderhoudsplichtige om zowel de omstandigheden als het gebrek aan draagkracht te stellen en te onderbouwen. Daarbij dient de onderhoudsplichtige volledig en duidelijk – door middel van een overzicht van de redelijke inkomsten en uitgaven, met onderliggende stukken - inzicht te geven in zijn inkomens- en vermogenspositie en zijn bestedingen. De rechter dient vervolgens te beoordelen of bij vaststelling van de volgens het stappenplan berekende bijdrage onvoldoende rekening zou worden gehouden met alle omstandigheden die zijn draagkracht beïnvloeden, zodat geen sprake meer is van een bijdrage conform de wettelijke maatstaven. Bij die beoordeling dient onder meer de jurisprudentie van de Hoge Raad op het gebied van draagkracht (verdiencapaciteit), fictieve draagkracht en schulden tot zijn recht te komen. Het is aan de rechter om de eventuele afwijzing van een van onderbouwing voorzien verweer te motiveren. Zonder volledige inzicht is deze toets niet mogelijk. Bij gebreke van een afdoende onderbouwing kan de stelling dat draagkracht ontbreekt worden gepasseerd.

Verwijtbaarheid: in geval sprake is van een lager inkomen of groter beslag van uitgaven op het inkomen dan redelijkerwijs kan worden verwacht, dient te worden onderzocht of de onderhoudsplichtige zich uit hoofde van zijn verhouding tot de onderhoudsgerechtigde met het oog op diens belangen had behoren te onthouden van de gedraging die:

- tot zodanige vermindering van zijn inkomen of
- tot zodanige verhoging van zijn noodzakelijke uitgaven

heeft geleid, dat hij de - gelet op zijn inkomen en de daarbij redelijke lasten – forfaitaire bijdrage niet kan voldoen. De vraag is dus of de onderhoudsplichtige van het lagere inkomen of de hogere lasten een verwijt kan worden gemaakt.

Bij lasten en schulden kan verwijtbaarheid bijvoorbeeld aan de orde zijn als¹:

- deze onnodig zijn aangegaan;
- de mogelijkheid bestaat om zich van de last of schuld te bevrijden;
- de mogelijkheid bestaat om daarvoor een regeling te treffen.

Herstelmogelijkheid: indien het tot de mogelijkheden van de onderhoudsplichtige behoort of heeft behoord om het inkomen opnieuw te verwerven of de lasten die uitgaan boven redelijke lasten te vermijden, dan wordt rekening gehouden met het redelijkerwijs te verdienen inkomen en de redelijke uitgaven die ten laste van dit inkomen komen. Er is dan geen grond voor afwijking van het stappenplan.

1. Wel verwijtbaar, geen herstelmogelijkheid: is sprake van verwijtbaar, maar niet voor herstel of aanpassing vatbaar inkomensverlies of uitgavenpatroon met zwaardere lasten, dan kunnen dit verlies of deze zwaardere lasten onder omstandigheden bij de bepaling van de draagkracht buiten beschouwing worden gelaten, zodat wordt uitgegaan van een fictief inkomen of lastenpatroon. Indien bij het berekenen van de draagkracht van een fictief inkomen of lastenpatroon is uitgegaan, dient te worden getoetst of de onderhoudsplichtige:

- bij voldoening aan zijn onderhoudsplicht nog in de noodzakelijke kosten van bestaan kan voorzien
- een totaal inkomen overhoudt van tenminste 90% van de bijstandsnorm²;

Indien het resultaat onder genoemde punten dreigt, dan dient een onderzoek naar de feitelijke draagkracht van de onderhoudsplichtige plaats te vinden³.

2. Niet verwijtbaar, niet herstelbaar: mocht deze toetsing aanleiding zijn voor aanpassing van de draagkracht, dan kan daartoe het forfaitaire bedrag dat is voorzien voor de kosten van levensonderhoud, in tabel 2012 gesteld op € 800 en € 850, worden verhoogd. In dit verband kan worden bezien of van de onderhoudsplichtige mag worden verwacht dat hij in ieder geval zorg draagt dat hij een minimumbedrag in het levensonderhoud kan bijdragen.

Opmerking t.a.v. rekenprogramma's

De NIBUD-tabellen voor de behoefte en de draagkrachttabel zullen worden gepubliceerd op de website van de werkgroep alimentatienormen.

De bekende rekenprogramma's die zijn gebaseerd op de bijlage bij het rapport alimentatienormen zijn te gebruiken voor de bepaling van het netto besteedbaar inkomen, voor zover het het deel van de berekening betreft dat het bruto inkomen tot het netto besteedbaar inkomen herleidt (boven de streep),

² Dubbele norm, rechtstreeks ontleend aan HR 23 januari 1998, NJ 1998, 707

³ Let op: indien de beslissing ingrijpende gevolgen heeft, geldt voor de rechter een verzwaarde motiveringsplicht

mits de eigen woning buiten beschouwing wordt gelaten. Diverse rekenprogramma's zullen worden aangepast door het kindgebonden budget, de zorgkorting en de draagkrachttabel in de programma's te verwerken.

Tabel (2012) draagkracht:

- NBI tot € 1.250:	minimumbijdragen
- NBI van € 1.250:	100% [NBI – (0,3 x NBI + 800)]*
- NBI van € 1.300:	90% [NBI – (0,3 x NBI + 800)]*
- NBI van € 1.350:	80% [NBI – (0,3 x NBI + 800)]*
- NBI van € 1.400 tot € 1.500:	70% [NBI – (0,3 x NBI + 800)]*
- NBI van € 1.500	70% [NBI – (0,3 x NBI + 850)]

Netto besteedbaar inkomen	DKL ⁴	draagkracht ⁵
tot 1.250 per maand	(1.150)	25/1 50/2 of meer
1.250 tot 1.300	(1.163)	75
1.300 tot 1.350	(1.175)	100
1.350 tot 1.400	(1.255)	115
1.400 tot 1.450	(1.270)	125
1.450 tot 1.500	(1.285)	125
1.500 tot 1.550	(1.300)	140
1.550 en 1.600	(1.315)	165
1.600 en 1.650	(1.330)	190
1.650 en 1.700	(1.345)	215
1.700 en 1.750	(1.360)	240
1.750 en 1.800	(1.375)	260
1.800 en 1.850	(1.390)	285
1.850 en 1.900	(1.405)	310
1.900 en 1.950	(1.420)	335
1.950 en 2.000	(1.435)	360
2.000 en 2.050	(1.450)	385
2.050 en 2.100	(1.465)	410
2.100 en 2.150	(1.480)	435
2.150 en 2.200	(1.495)	460
2.200 en 2.250	(1.510)	485
2.250 en 2.300	(1.525)	505
2.300 en 2.350	(1.540)	530
2.350 en 2.400	(1.555)	555
2.400 en 2.450	(1.570)	580
2.450 en 2.500	(1.585)	605
2.500 en 2.550	(1.600)	630
2.550 en 2.600	(1.615)	655
2.600 en 2.650	(1.630)	680
2.650 en 2.700	(1.645)	705
2.700 en 2.750	(1.660)	730
2.750 en 2.800	(1.675)	750, etcetera

⁴DKL = draagkrachtloos inkomen: $0,3 \times \text{NBI} + 800$ of 850 , een geslaagd beroep op de aanvaardbaarheidstoets kan de post eigen levensonderhoud van 800 of 850 verhogen

⁵afgerond, te verhogen met het fiscaal voordeel voor de persoonsgebonden aftrek levensonderhoud kinderen als daar recht op bestaat